

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)

**за освітньо-науковою програмою
«Освітні, педагогічні науки»**

мова навчання _____ українська

Слов'янськ - 2022 р.

Розробник:

Абизова Л.В., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Ємельяненко Г.Д., доктор філософських наук, професор кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Попова Г.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри менеджменту ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Силабус навчальної програми розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 9 від «16» червня 2022 р.

Завідувач кафедри Федь В.А.
(ПБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«27» червня 2022 р.

протокол № 9

Опис навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

Кількість кредитів	5
Рік підготовки, семестр	1, 1, 2
Компонент освітньої програми	Загальнонаукова(філософська) підготовка
Викладач	Абизова Лариса Віталіївна, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін, кандидат філософських наук, доцент
Контактна інформація	larisa.sofia7@gmail.com
Консультації	кожний вівторок місяця, 13.10. – 14.30.
Анотація навчальної дисципліни	<p><i>Об'єкт</i> вивчення навчальної дисципліни – природа, форми і розвиток наукового знання.</p> <p><i>Предмет</i> вивчення навчальної дисципліни – світоглядні, філософські, методологічні, логіко-гносеологічні і соціологічні аспекти науки.</p>
Опис навчальної дисципліни	<p><i>Мета навчальної дисципліни</i>:: формування цілісного уявлення про науку як особливий вид людської діяльності, соціальний інститут і важливу сферу сучасної культури, закономірності історичного розвитку науки, ознайомлення зі світоглядними основами наукового знання, з гуманістичним постнекласичним образом сучасної науки, нормативними і ціннісними орієнтирами наукової діяльності, формування професійної готовності аспірантів до самостійної успішної науково-дослідної та викладацької роботи у вищій школі.</p> <p><i>Завдання вивчення навчальної дисципліни «Філософія науки»:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення здобувачів з основними поняттями, принципами та положеннями філософії науки; - формування цілісного уявлення про науково-дослідницький процес; - освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції у науковому дослідженні; - вдосконалення вмінь у пошуку й опрацюванні наукової інформації, у формулюванні мети, завдань і висновків дослідження; - формування навичок критичного мислення та відповідної інтелектуальної культури. <p><i>Передумовами вивчення навчальної дисципліни є набуті раніше компетентності та результати навчання з ОК:</i> Філософія, Соціологія, Культурологія, Педагогіка, Психологія, Етика, Естетика, Філософія освіти і науки.</p> <p><i>Програмні компетентності:</i> <i>Загальні компетентності (ЗК)</i> ЗК 1. Здатність проектувати й здійснювати комплексні дослідження на засадах системного наукового світогляду, сформованих знань із філософії наукової діяльності та соціокультурних проблем.</p>

ЗК 2. Здатність до критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досліджень, генерування нових ідей під час вирішення дослідницьких і практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.

ЗК 4. Готовність до створення та інтерпретації нових знань через наукове дослідження або інші передові вчення такої якості, що відповідають вимогам національного та міжнародного рівнів, до діяльності в інтернаціональних дослідницьких групах.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) під час вирішення дослідницьких і практичних задач, у тому числі у міждисциплінарних галузях.

Спеціальні компетентності (СК)

СК 1. Здатність конструювати концепцію науково-педагогічного дослідження і розробляти методичні рекомендації щодо впровадження одержаних результатів дослідження у галузі 01 Освіта.

СК 5. Володіння процедурами проектування, організації та моніторингу освітнього процесу з урахуванням необхідних перетворень в освітній сфері, в діяльності науковців, управлінців і педагогів-практиків, в процесі наукового партнерства.

СК 7. Володіння системою педагогічних категорій і методів їх використання з метою розв'язання дослідницьких і практичних завдань навчання і виховання.

СК 9. Здатність застосовувати методологічний інструментарій компетентнісного підходу щодо організації навчально-виховного процесу суб'єкт-суб'єктного характеру.

СК 10. Здатність застосовувати знання про сучасні досягнення в освіті/педагогіці.

Ключові слова: наука, освіта, раціоналізм, критика, об'єктивність, парадигма, теорія, закон, наукова картина світу, наукова революція, коеволюція, сцієнтизм, антисцієнтизм, особистість, аксіологія, гуманізм.

Очікувані результати навчання:

ПРН 1. Оперувати основними концепціями, теоріями, проблемами філософії й методології науки, змістом сучасних філософських дискусій з проблем розвитку суспільства та освіти.

ПРН 2. Застосовувати основні наукові підходи і методи науково-дослідної діяльності; методи критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досягнень під час розв'язування дослідницьких і практичних завдань, у тому числі в міждисциплінарних галузях.

ПРН 7. Користуватися нормативно-правовими і програмно-методичними документами, що визначають роботу в науковій установі та закладі освіти; визначати мету інноваційної діяльності, обґрунтовувати необхідність внесення запланованих змін у наукову роботу; впроваджувати інноваційні прийоми в педагогічному процесі з метою створення умов для ефективної мотивації до навчання здобувачів.

ПРН 9. Проводити аналіз основних світоглядних і методологічних

	<p>проблем галузі та суміжних із нею наук; планувати професійну діяльність у сфері наукових досліджень.</p> <p>ПРН 13. Здійснювати критичний аналіз сучасної системи освіти; створювати умови конструктивної взаємодії з усіма суб'єктами освітньо-виховного процесу.</p> <p>ПРН 14. Застосовувати різні форми, методи і засоби аналізу діяльності викладачів, учителів, закладів освіти; використовувати індивідуальні і групові прийоми прийняття оптимальних рішень щодо організації та управління колективною творчою діяльністю, враховуючи вітчизняний і зарубіжний досвід.</p> <p><i>Матеріали та ресурси:</i> <i>Рекомендована література:</i> 1.Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків.: ХНАУ, 2017. 272 с. 2.Добронравова І.С. Практична філософія науки. Збірка наукових праць. Суми: Університетська книга, 2017. 352 с. 3.Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172с. 4.Петрушенко В.Л. Основи філософських знань: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти, 3-тє видання, виправлене та доповнене. Львів: “Новий Світ-2000”, 2020. – 296 с. 5.Філософія освіти і науки : навч. посібн. / І.С. Алексейчук та ін. 2-ге вид. переробл. та доповн. Слов’янськ: Вид-во Б. Маторіна, 2019. 365 с. 6.Філософія освіти і науки : навч. посібн. / В.П. Загороднюк та ін. Київ: Знання України, 2017. 348 с. 7.Філософія науки: підручник. І. С. Добронравова та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с. <i>Платформи та сервіси дистанційного навчання:</i> Moodle: дистанційний курс «Філософія науки» http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=2104; <i>Інформаційні ресурси в Інтернеті:</i> 1.http://plato.stanford.edu/ Філософська енциклопедія Стенфордського університету. 2.https://www.rationality.org/ Центр прикладної раціональності. 3.http://lib.onu.edu.ua/ Бібліотека ОНУ ім. І.І.Мечникова. 4.http://www.ognb.odessa.ua/ Бібліотека ім. М.Горького.5.http://www.nbu.gov.ua/ Бібліотека ім. В.Вернадського. 6.http://lib-gw.univ.kiev.ua/ Бібліотека ім. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 7.http://www.filosof.com.ua/ Інститут філософії НАН України імені Григорія Сковороди.</p>
<p>Теми</p>	<p>Програма навчальної дисципліни містить такі теми: Тема 1. Наука в культурі сучасної цивілізації Тема 2. Виникнення науки та етапи її розвитку Тема 3. Динаміка наукового знання Тема 4. Загальні моделі розвитку науки в сучасній філософії</p>

	<p>Тема 5. Структура наукового пізнання</p> <p>Тема6. Форми наукового знання</p> <p>Тема 7. Методологічний арсенал науки</p> <p>Тема 8. Наука і освіта: контексти взаємодії</p> <p>Тема 9. Теоретичні і практичні проблеми сучасного етапу розвитку педагогічних наук</p>
<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p><i>Методи навчання:</i> поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій: словесні методи: інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання); практичні методи: діалог, дискусії, робота в групах, робота в парах, «мозкова атака», «мозковий штурм», метод рефлексії; наочні методи: методи спостереження, ілюстрації, демонстрації, презентації, метод створення ментальних карт; робота з навчально-методичною літературою, самостійна робота: тестові, контрольні завдання, есе, робота з першоджерелами, робота з електронними носіями інформації.</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p><i>Види роботи здобувачів:</i> доповідь, есе, повідомлення, презентація, конспектування, тезування, анотування, рецензування, виконання тестових і контрольних завдань</p>
<p>Оцінювання</p>	<p><i>Види, методи та форми контролю.</i></p> <p>Види: поточний контроль, підсумковий контроль, семестровий контроль (семестровий екзамен).</p> <p>Методи: усне опитування, письмові роботи.</p> <p>Форми: індивідуальна та фронтальна перевірка.</p> <p>Організаційні процедури та порядок виявлення якості засвоєння навчального матеріалу, рівня відповідності отриманих знань, умінь і навичок здобутій кваліфікації в межах освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про контрольні заходи у „ДДПУ”</p> <p>http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf</p> <p>Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.</p> <p>Оцінювання результатів навчання здобувачів, отриманих під час практичного заняття, здійснюється за такими критеріями: під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття; під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття; у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні.</p> <p>Дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.</p> <p><i>Основні вимоги:</i></p> <p>Екзамени складаються здобувачами в період екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом. Терміни проведення екзаменаційних сесій визначаються графіком освітнього процесу. ДДПУ може встановлювати здобувачам індивідуальні терміни складання екзаменів у разі поважних причин. Екзамени проводяться згідно з розкладом, який доводиться до відома здобувачів не пізніше як за місяць до початку сесії.</p>

Здобувачі, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути звільнені від складання екзамену й отримати як результат оцінювання ту кількість балів, що відповідає кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, або здобувач може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів, затверджені в ДДПУ (для оцінювання екзамену):

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без похибок виконувати завдання, передбачені програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу.

Оцінка «добре» (75-89 балів) виставляється здобувачеві, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності.

Оцінка «задовільно» (60-74 бали) виставляється здобувачеві, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» (26-59 балів) виставляється здобувачеві, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни.

Оцінка «неприйнятно» (0-25 балів) виставляється здобувачеві, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

Розподіл балів із дисципліни

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами(денна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	2	0,5	5	2	8	5
T2	3	0,5	5	2	6	5
T3	2	0,5			6	5

T4	1	0,5			6	5
T5	2	0,5	5	2	6	5
T6	1	0,25			8	5
T7	1	0,25			8	6
T8	1	0,5	5	2	6	5
T9	2	0,5	5	2	6	5
Разом	15	4	25	10	60	46

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами (заочна форма навчання)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	5	1			6	4
T2						4
T3			10	7	6	4
T4					6	4
T5	5	1,5	10	7	6	4
T6	5	1,5			8	4
T7			10	7	8	4
T8					8	4
Разом	15	4	30	24	55	32

Політика щодо дедлайнів та перескладань, академічної доброчесності, відвідування: перездача та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/025.pdf>), Положення про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДДПУ (<http://www.slavdpu.dn.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf>)

Політика щодо:

дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

академічної доброчесності: письмові роботи перевіряються на наявність плагіату та допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%; списування заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань у процесі заняття.

відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, друга вища освіта) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Переваги вивчення навчальної дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Філософія науки» сприяє:
- формуванню висококваліфікованого та конкурентоздатного фахівця, готового до самостійної викладацької і наукової діяльності в закладах вищої освіти;

«Бонус вивчення»	- загальнокультурному зростанню й соціальній мобільності, формуванню професійних компетентностей, затребуваних сучасним ринком освітніх послуг і необхідних для інноваційної науково-дослідницької діяльності в галузі освіти/педагогіки
-------------------------	--

Абизова Л.В.
канд.філос.наук, доцент

_____

підпис